

COMPETITION LAW

ΑΝΤΙ-ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΝΩΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Δρ. Παναγιώτης Αγησιλάου
Επιμορφωτικό σεμινάριο ΚΕΒΕ
11 Μαρτίου 2021 – Μέρος Α

Σύνοψη παρουσίασης

Απαγορευτικός κανόνας

Βασικές έννοιες: επιχείρηση, οικονομική δραστηριότητα, ενιαία οικονομική οντότητα, συμφωνία, εναρμονισμένη πρακτική, ένωση επιχειρήσεων, απόφαση ένωσης επιχειρήσεων

Περιορισμός του ανταγωνισμού: Αντικείμενο ν. Αποτέλεσμα

Ενδεικτικές αποφάσεις

Ειδικό θέμα: ανταλλαγή πληροφοριών

Προϋποθέσεις εξαίρεσης

Ο κανόνας «ήσσονος σημασίας»

Απαγορευτικός κανόνας

Απαγορευτικός κανόνας

- Άρθρο 3(1) του Νόμου 13(Ι)/2008
- Άρθρο 101(1) ΣΛΕΕ

Ακυρότητα

- Άρθρο 3(2) του Νόμου 13(Ι)/2008
- Άρθρο 101(2) ΣΛΕΕ

Εξαίρεση

- Άρθρο 4 του Νόμου 13(Ι)/2008
- Άρθρο 101(3) ΣΛΕΕ

Στόχος

- Διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού → βέλτιστη κατανομή πόρων και προαγωγή ευημερίας καταναλωτή

Απαγορευτικός κανόνας

ΑΡΘΡΟ 3(1), ΝΟΜΟΣ 13(Ι)/2008

Απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ των επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Δημοκρατίας, ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται:

- α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής
- β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων
- γ) στη γεωγραφική ή άλλη κατανομή των αγορών ή των πηγών προμήθειας
- δ) στην εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση
- ε) στην εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή από μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, κατά την φύση τους ή σύμφωνα με τις κρατούσες εμπορικές συνήθειες, δε συνδέονται με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών.

Ακυρότητα

ΑΡΘΡΟ 3(2), ΝΟΜΟΣ 13(Ι)/2008

*[...] αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές οι οποίες αναφέρονται στις διατάξεις του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου, καθίστανται **άκυρες εξ' υπαρχής**, χωρίς να είναι αναγκαία η προηγούμενη έκδοση σχετικής απόφασης της Επιτροπής*

VOID

Εξαίρεση

ΑΡΘΡΟ 4, ΝΟΜΟΣ 13(Ι)/2008

*Κάθε συμφωνία, απόφαση και εναρμονισμένη πρακτική, η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εδαφίου (1) του άρθρου 3, επιτρέπεται και είναι έγκυρη χωρίς να είναι αναγκαία η προηγούμενη έκδοση σχετικής απόφασης της Επιτροπής, εάν συντρέχουν **σωρευτικά** οι ακόλουθες προϋποθέσεις:*

- α) συμβάλλει στη **βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου**, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους **καταναλωτές δίκαιο τμήμα** από το όφελος που προκύπτει,*
- β) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις **περιορισμούς, μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών**, και*
- γ) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη **δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού** σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς του προϊόντος*

Προϋποθέσεις εφαρμογής απαγόρευσης

Δύο ή περισσότερες ανεξάρτητες επιχειρήσεις
(οριζόντια / κάθετη σχέση) ή ένωση
επιχειρήσεων

Σύμπτωση βούλησης (concurrency of wills)

- Συμφωνία
  - Εναρμονισμένη πρακτική
  - Απόφαση ένωσης επιχειρήσεων
- } Σύμπραξη

Αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση,
περιορισμό ή στρέβλωση του ανταγωνισμού

Επίδραση στο ενδοενοσιακό εμπόριο (εάν
εφαρμόζεται το Άρθρο 101 ΣΛΕΕ)

Έννοια «επιχείρησης»

- **Επιχείρηση**

Κάθε φορέας που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησης του (Υπόθεση *Hofner and Elser v. Macroton*)

- **Οικονομική δραστηριότητα**

Κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά προϊόντων/υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά

Έννοια «ενιαίας οικονομικής οντότητας»

- **Ερώτηση**

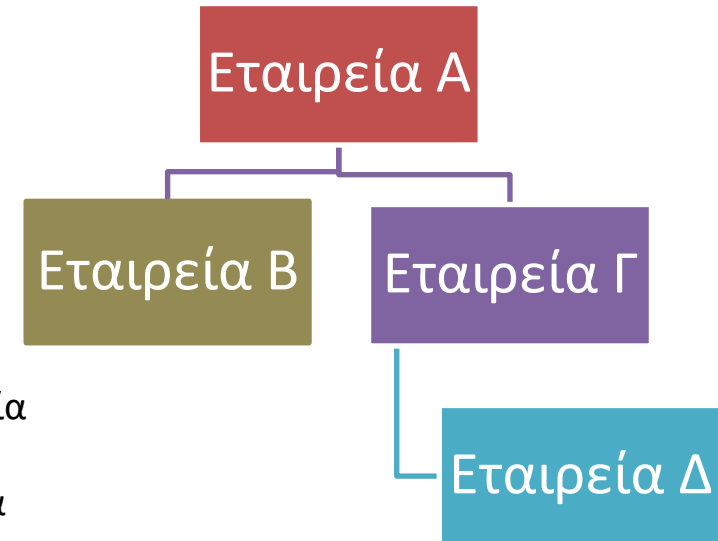
Εμπίπτουν οι συμβάσεις μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρείας στον απαγορευτικό κανόνα;

- **Απάντηση**

Όταν η μητρική και η θυγατρική συνιστούν ενιαία οικονομική οντότητα → οι συμβάσεις μεταξύ τους δεν εμπίπτουν στον απαγορευτικό κανόνα

- **Ενιαία οικονομική οντότητα → απουσία αυτονομίας δράσης**

- **Αντικειμενικό στοιχείο:** η μητρική εταιρεία διαθέτει εξουσία αποφασιστικού ελέγχου επί της θυγατρικής της εταιρείας π.χ. ποσοστό συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο, αναλογία ψήφων στο ΔΣ
- **Υποκειμενικό στοιχείο:** η μητρική εταιρεία ασκεί αποφασιστική επιρροή στη θυγατρική εταιρεία π.χ. αποφάσεις, οδηγίες

Έννοια «ενιαίας οικονομικής οντότητας»

Κριτήρια αξιολόγησης
αυτονομίας δράσης
θυγατρικής εταιρείας

Μητρική εταιρεία έχει 100% της
θυγατρικής → τεκμαίρεται η ύπαρξη
ενιαίας οικονομικής οντότητας

Μητρική εταιρεία έχει < 100% της
θυγατρικής → εξαρτάται από την
ύπαρξη καθοριστικής επιρροής
π.χ. διορίζει τα μέλη του ΔΣ,
συμβουλευέται η θυγατρική την
μητρική για στρατηγικές εμπορικές
αποφάσεις

ΑΣΚΗΣΗ 1

Η Parker Pen είναι ένας παραγωγός πεννών, μολυβιών και ανταλλακτικών μελανιών και διαθέτει δικό της δίκτυο διανομής μέσω θυγατρικών της εταιρειών (100% μετοχικού κεφαλαίου).

Εμπίπτει η απαίτηση από θυγατρικές της εταιρείες να περιορίσουν τη διανομή προϊόντων Parker σε καθορισμένες περιοχές στον απαγορευτικό κανόνα (παράβαση άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ);

Έννοια «επιχείρησης» - συμφωνίες αντιπροσωπείας

- **Συμφωνίες αντιπροσωπείας**

Συμφωνίες όπου ένα εξειδικευμένο νομικό / φυσικό πρόσωπο (αντιπρόσωπος/εντολοδόχος) εξουσιοδοτείται από ένα άλλο πρόσωπο (αντιπροσωπευόμενος/εντολέας) να διαπραγματευθεί και να συνάψει συμφωνίες εκ μέρους του

- **Γνήσιες συμφωνίες αντιπροσωπείας**

- ο εντολοδόχος δεν αναλαμβάνει κανένα κίνδυνο σχετικά με τις συμβάσεις που διαπραγματεύεται / συνάπτει εκ μέρους του εντολέα → λειτουργεί επικουρικά / δεν απολαμβάνει εμπορική αυτονομία (*Υπόθεση Suiker Unie*)
  - κίνδυνος από τη μεταφορά / αποθήκευση του προϊόντος
  - αφερεγγυότητα του πελάτη
  - ευθύνη για τα ελαττωματικά προϊόντα
  - ευθύνη για τη μη διάθεση του προϊόντος στον αγοραστή
  - εξειδικευμένες επενδύσεις σε διαφήμιση

→ ΟΙ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΓΝΗΣΙΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΤΟΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΟ ΚΑΝΟΝΑ

Προνόμια δημόσιας εξουσίας

- Άσκηση προνομίου δημόσιας εξουσίας δεν συνιστά οικονομική δραστηριότητα → δεν εμπίπτει στην έννοια της επιχείρησης
  - Συλλογή φόρων
  - Έλεγχος εναέριας κυκλοφορίας
  - Κοινωνική ασφάλιση (βάσει αρχής αλληλεγγύης)
  - Επικύρωση μεταφράσεων
  - Κρατικά επιμορφωτικά ινστιτούτα

Έννοια «Συμφωνίας»

- **Συμφωνία:**

Οτιδήποτε φανερώνει την πιστή έκφραση της κοινής βούλησης των επιχειρήσεων να συμπεριφερθούν με συγκεκριμένο τρόπο στην αγορά

- Γραπτή / προφορική
- Επίσημη / ανεπίσημη
- Υπογραμμένη ή όχι
- Δεσμευτική ή μη δεσμευτική (π.χ. «Συμφωνία κυρίων»)

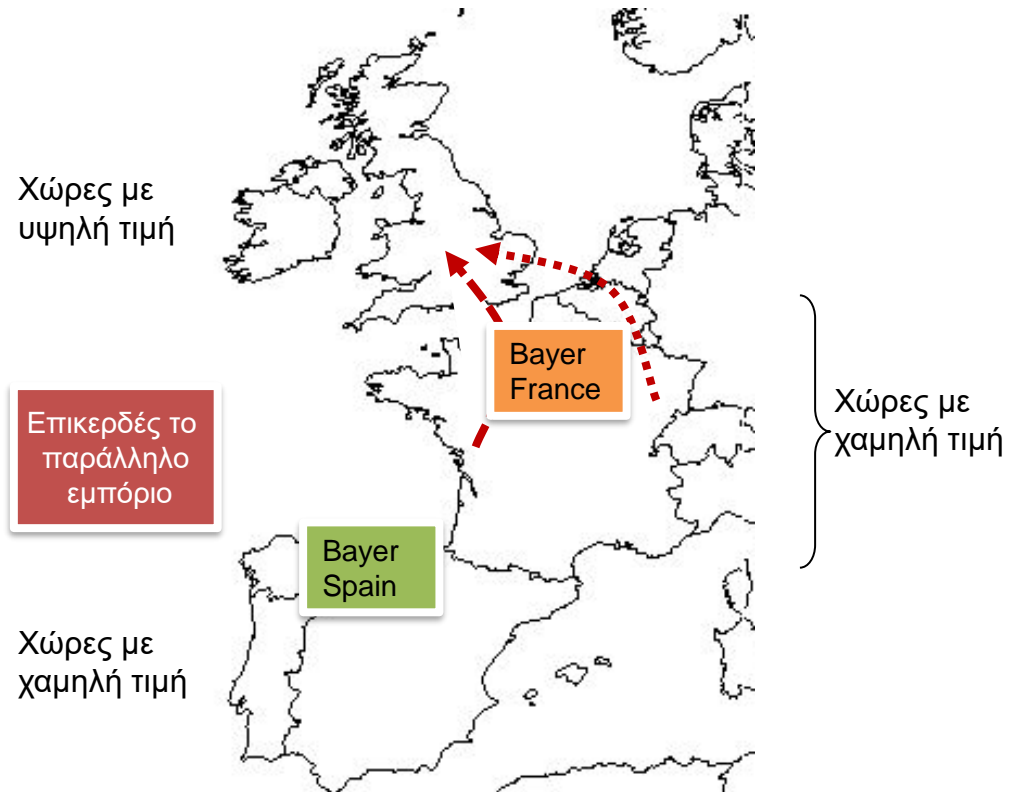

Συμφωνία ν Μονομερής συμπεριφορά

Υπόθεση Adalat

- Μείωση προμηθειών από Bayer σε Ισπανούς και Γάλλους χονδρέμπορες οι οποίοι εξήγαγαν στο ΗΒ
- Επιβολή προστίμου για περιορισμό παράλληλων εισαγωγών του Adalat στο ΗΒ

Συμφωνία ν Μονομερής συμπεριφορά

Υπόθεση Adalat

- **Απόφαση ΔΕΕ**
    - Η Επιτροπή έλαβε υπόψη το συμβατικό πλαίσιο για να διαπιστώσει την ύπαρξη συμφωνίας
    - Δεν υπήρχαν αποδεικτικά για συμφωνία μεταξύ της Bayer και των χονδρέμπορων → ζήτησαν πρόσθετες ποσότητες από την Bayer ή και άλλα κανάλια διανομής και συνέχισαν την εξαγωγική τους δραστηριότητα
- ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΥΜΠΤΩΣΗ ΒΟΥΛΗΣΗΣ. ΜΙΑ ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΟΤΑΝ ΡΗΤΑ Ή ΣΙΩΠΗΡΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΑΠΟ ΕΝΑ ΑΛΛΟ ΜΕΡΟΣ. ΟΤΑΝ ΤΟ ΑΛΛΟ ΜΕΡΟΣ ΑΝΤΙΔΡΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΜΟΝΟΜΕΡΟΥΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΤΟΤΕ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑ**

ΑΣΚΗΣΗ 2

Μία προμηθεύτρια εταιρεία αποστέλλει προς τους διανομείς της τιμολόγια με ρητή αναφορά σε απαγόρευση εξαγωγών. Οι διανομείς συνεχίζουν να αποστέλλουν προς την προμηθεύτρια εταιρεία νέες παραγγελίες χωρίς οποιαδήποτε διαμαρτυρία.

Συνιστά η συμπεριφορά της προμηθεύτριας εταιρείας και των διανομέων ικανοποιητική απόδειξη που θεμελιώνει την ύπαρξη συμφωνίας;

Έννοια «Συμφωνίας» - σύνοψη

Η απόδειξη μιας αντιανταγωνιστικής συμφωνίας πρέπει να στηρίζεται στην άμεση ή έμμεση διαπίστωση της σύμπτωσης των βουλήσεων των επιχειρήσεων όσον αφορά την εφαρμογή μιας συγκεκριμένης πολιτικής στην αγορά, ανεξάρτητα από τον τρόπο έκφρασης της βούλησης

Η μονομερής συμπεριφορά μπορεί να αποτελέσει τη βάση για συμφωνία όταν γίνεται αποδεκτή ρητά ή σιωπηρά

Η σιωπηρή αποδοχή εκδηλώνεται όταν η συμπεριφορά του αποδέκτη αποκαλύπτει στήριξη της μονομερούς συμπεριφοράς π.χ. ρητή συμφωνία, συναίνεση, εντύπωση συναίνεσης, μη αποστασιοποίηση

ΑΣΚΗΣΗ 3

Τα μέλη μιας εμπορικής οργάνωσης συναντώνται κάθε τρίμηνο. Σε κάθε συνάντηση οι μεγαλύτερες εταιρείες ανακοινώνουν τις τιμές που θα χρεώσουν κατά το επόμενο τρίμηνο. Η εταιρεία Α, μικρός παίκτης στην αγορά, παρίσταται στις συναντήσεις προκειμένου να αποκομίσει χρήσιμες βιομηχανικές πληροφορίες. Η εταιρεία Α δεν έχει αποκαλύψει ποτέ σε άλλες εταιρείες τις μελλοντικές της προθέσεις ή κινήσεις. Οι εταιρείες Β και Γ παρίστανται σε ορισμένες μόνο συναντήσεις. Σημειώνεται ότι η ένταση του τιμολογιακού ανταγωνισμού είναι περιορισμένη στον κλάδο παραγωγής των εν λόγω εταιρειών.

Συνιστά η συμπεριφορά των εταιριών Α, Β, και Γ παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

ΑΣΚΗΣΗ 4

Δύο φαρμακευτικές εταιρείες συμφώνησαν να κατανέμουν την αγορά όσον αφορά την προμήθεια συνταγογραφούμενων φαρμάκων σε Ιδρύματα Φροντίδας Ηλικιωμένων.

Συμφώνησαν συγκεκριμένα ότι η μια εταιρεία δεν θα προσέγγιζε υφιστάμενους πελάτες της άλλης, νοούμενου ότι η άλλη εταιρεία δεν θα προσέγγιζε υφιστάμενους δικούς της πελάτες για κάποιο χρονικό διάστημα.

Συνιστά η συμπεριφορά των εν λόγω φαρμακευτικών εταιρειών παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

Έννοια «Εναρμονισμένης πρακτικής»

- **Εναρμονισμένη Πρακτική:**
Υποκατάσταση αβεβαιότητας του ανταγωνισμού με έμπρακτη συνεργασία
  - Δεν απαιτείται πραγματικό σχέδιο συντονισμού → αρκεί η υιοθέτηση μηχανισμών διευκόλυνσης (π.χ. ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών)

Στοιχειοθέτηση εναρμονισμένης πρακτικής

- **Επαφή μεταξύ ανταγωνιστών**
  - άμεσα στοιχεία
    - τηλεφωνική επικοινωνία
    - ανταλλαγή Emails
    - πρακτικά συναντήσεων
  - έμμεσα στοιχεία
    - εισιτήρια ταξιδιών
    - καταγραφές σε ατζέντα
- **Κοινή βούληση ή αποδοχή της συνεργασίας** (π.χ. ανταλλαγή πληροφοριών για εμπορική πολιτική)
- **Αιτιώδης σχέση** μεταξύ επαφής και συμπεριφοράς στην αγορά

Εναρμονισμένη πρακτική ν Παράλληλη συμπεριφορά

- **ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΔΕΝ ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΕΙ ΑΠΟ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ**
- Πρέπει να αποδειχθεί ότι δεν υπάρχει άλλη εύλογη εξήγηση για την παράλληλη συμπεριφορά π.χ. διαφάνεια αγοράς, αμελητέες διαφορές στο κόστος
- **Υπόθεση Asturienne/Rheinzinc**
  - Επιβολή προστίμου σε δύο παραγωγούς ψευδάργυρου για εναρμονισμένη πρακτική λόγω του ότι τερμάτισαν τις παραδόσεις σε ένα διανομέα στο Βέλγιο με σκοπό να περιορίσουν τις παράλληλες εισαγωγές στη Γερμανία
  - Το ΔΕΕ έκρινε ότι υπάρχει εναλλακτική εξήγηση για το συλλογικό μποϊκοτάρισμα → ο διανομέας στο Βέλγιο είχε ανεξόφλητα τιμολόγια για αρκετούς μήνες
- **Υπόθεση Woodpulp**
  - 43 παραγωγοί χαρτοπολτού εναρμόνισαν τις τιμές τους
  - Ταυτόχρονη ανακοίνωση τιμών ανά τρίμηνο → ίδιες τιμές

ΑΣΚΗΣΗ 5

Η εταιρεία Αέρικ, που είναι η μεγαλύτερη εταιρεία παραγωγής βιομηχανικών αερίων στην Κύπρο, έχει αυξήσει τις τιμές της κατά 10%. Τρεις μέρες αργότερα, δεκατέσσερις άλλες εταιρείες παραγωγής βιομηχανικών αερίων επίσης προχωρούν σε αυξήσεις κατά 10% των τιμών τους. Σημειώνεται ότι όλοι οι παραγωγοί βιομηχανικών αερίων είχαν δημοσιεύσει εκ των προτέρων τις νέες τιμές τους σε εξειδικευμένα περιοδικά της Κύπρου.

Συνιστά η συμπεριφορά των εν λόγω εταιρειών παραγωγής βιομηχανικών αερίων παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

Έννοια «Ένωσης επιχειρήσεων»

- **Ένωση επιχειρήσεων**
  - προϋποθέτει πλειονότητα επιχειρήσεων που συνδέονται μεταξύ τους με οποιαδήποτε μορφή οργανωμένης συνεργασίας
  - Δεν απαιτείται
    - νομική προσωπικότητα
    - εμπορική / παραγωγική δραστηριότητα → **αρκεί να εξυπηρετεί τα εμπορικά συμφέροντα των μελών της / εκφράζει την βούληση των μελών της**
- Δεν ενδιαφέρει το νομικό καθεστώς της ένωσης επιχειρήσεων
  - Δικηγορικός σύλλογος (**Υπόθεση Wouters**)
  - Σύνδεσμος Αρχιτεκτόνων
  - Αγροτικοί συνεταιρισμοί (**Υπόθεση Milk Mark**)

Έννοια «Απόφασης ένωσης επιχειρήσεων»

- Κάθε πρωτοβουλία ανεξαρτήτως τύπου η οποία λαμβάνεται από ένωση επιχειρήσεων με αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον επηρεασμό της εμπορικής συμπεριφοράς των μελών της → αυτοτελής συμπεριφορά
  - Ιδρυτικό και Καταστατικό Έγγραφο
  - Αποφάσεις ΔΣ ή ΓΣ
  - Εσωτερικοί κανονισμοί / Κανόνες συμπεριφοράς
  - Κατευθυντήριες γραμμές / Συστάσεις / Οδηγίες / Εγκύκλιοι
  - Προφορικές προτροπές
- Δεσμευτικός / υποχρεωτικός χαρακτήρα
- Μη δεσμευτικός / υποχρεωτικός χαρακτήρας **ΑΛΛΑ** ασκεί αισθητή επιρροή στον ανταγωνισμό

ΑΣΚΗΣΗ 6

Ο Σύνδεσμος των Γραφείων Εύρεσης Εργασίας έχει αποφασίσει να καθορίσει τις τιμές που θα χρεώνουν τα μέλη του σε μεσολαβητές μεταξύ των κατασκευαστικών εταιρειών και των γραφείων εύρεσης εργασίας. Αυτό έγινε προκειμένου να εκτοπιστεί μια εταιρεία που εφάρμοσε ένα καινοτόμο επιχειρηματικό μοντέλο διαμεσολάβησης μεταξύ των κατασκευαστικών εταιρειών και των γραφείων εύρεσης εργασίας. Επιπρόσθετα, ορισμένα μέλη του Συνδέσμου των Γραφείων Εύρεσης Εργασίας έχουν αποφασίσει να ασκήσουν συλλογικό μποϊκοτάρισμα της εν λόγω εταιρείας καθώς και να αποφύγουν οποιαδήποτε συνεργασία μαζί της στο μέλλον.

Συνιστά η συμπεριφορά του Συνδέσμου Γραφείων Εύρεσης Εργασίας ή/και ορισμένων μελών του παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

Διάκριση οριζόντιων και κάθετων συμπράξεων

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

Συμφωνίες μεταξύ
επιχειρήσεων που
δραστηριοποιούνται
στην ίδια αγορά

ΚΑΘΕΤΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

Συμφωνίες μεταξύ
επιχειρήσεων που
δραστηριοποιούνται
σε διαφορετικά
επίπεδα της
εφοδιαστικής
αλυσίδας

Αντικείμενο ν αποτέλεσμα

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΩΝ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ

- Καθορισμός τιμών
- Περιορισμός παραγωγής / διάθεσης προϊόντων
- Κατανομή πελατών ή γεωγραφικών περιοχών
- Νόθευση διαγωνισμών
- Συλλογικό μποϊκοτάρισμα

Καθορισμός τιμών μεταπώλησης

- **ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Ο ΑΜΕΣΟΣ Ή ΕΜΜΕΣΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΟΡΑΣΤΗ ΝΑ ΚΑΘΟΡΙΣΕΙ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΜΕΤΑΠΩΛΗΣΗΣ**
  - Άμεσος καθορισμός τιμής μεταπώλησης σε συμφωνία
  - Έμμεσος καθορισμός τιμής
    - Καθορισμός περιθωρίου κέρδους του διανομέα
    - Καθορισμός ανώτατου επιπέδου έκπτωσης που μπορεί να παραχωρήσει ο διανομέας
    - Εξάρτηση της χορήγησης έκπτωσης ή επιστροφής δαπανών από τήρηση συγκεκριμένου επιπέδου τιμών μεταπώλησης
- **Επιτρέπονται**
  - Προτεινόμενες τιμές (recommended prices)
  - Μέγιστες τιμές μεταπώλησης (maximum prices)
  - ➔ νοουμένου ότι δεν καταλήγουν σε καθορισμένες ή ελάχιστες τιμές λόγω πιέσεων / κινήτρων από άλλα μέρη

Απόφαση ΕΠΑ 5/2004 – Καρτέλ τραπεζών

- Αυτεπάγγελτη έρευνα για πιθανή ομοιομορφία στις χρεώσεις των εμπορικών τραπεζών
- Εμπλεκόμενα μέρη:
  1. Τράπεζα Κύπρου
  2. Λαϊκή Τράπεζα
  3. Ελληνική Τράπεζα
- Επιτόπου αιφνίδιες έρευνες
  - Συλλεχτήκαν έγγραφα όπως πρακτικά επιτροπών, εγκύκλιοι και εσωτερική αλληλογραφία
  - Εντοπίστηκαν σημαντικά τεκμήρια που αποδείκνυαν τη συνεννόηση και ανταλλαγή εμπιστευτικών και ευαίσθητων πληροφοριών

Bank of Cyprus

 LAIKI BANK

HELLENIC BANK

Απόφαση ΕΠΑ 5/2004 – Καρτέλ τραπεζών

- Πρακτικά από το Γραφείο του Προέδρου της Επιτροπής Στρατηγικής της Τράπεζας Κύπρου
  - Γινόταν ξεκάθαρη αναφορά σε επαφή της Τράπεζας Κύπρου με τα άλλα τραπεζικά ιδρύματα ώστε να διασφαλιστεί ότι **δεν θα υπάρξει πόλεμος τιμών** όσον αφορά τα επιτόκια για τις υπηρεσίες ενοικιαγοράς (Leasing)
  - Εγκύκλιος προς τους επαρχιακούς διευθυντές «καθόριζε» τα επιτόκια των εμπρόθεσμων καταθέσεων και των καταθέσεων υπό προειδοποίηση, αναφέροντας ότι αυτά **καθορίζονται μετά και από συμφωνία με τις υπόλοιπες τράπεζες**

Bank of Cyprus

LAIKI BANK

HELLENIC BANK

Απόφαση ΕΠΑ 5/2004 – Καρτέλ τραπεζών

- **Εσωτερικό Σημείωμα Ελληνικής Τράπεζας**

- Αναφορά στα επιτόκια που αποδείκνυε ότι η τράπεζα ενημερωνόταν για τις αλλαγές στις χρεώσεις των άλλων δύο τραπεζών από τα ΜΜΕ
- Αναφορά στις ακριβείς ημερομηνίες που θα γίνονταν οι ανακοινώσεις και τις ακριβείς ημερομηνίες που η Ελληνική Τράπεζα θα προχωρούσε σε παρόμοιες ανακοινώσεις

	σε £	σε €
Τράπεζα Κύπρου	2.475.000	4.228.788
Λαϊκή Τράπεζα	1.695.000	2.896.079
Ελληνική Τράπεζα	830.000	1.418.139
Σύνολο	5.000.000	8.543.007

Καρτέλ φορτηγών (Υπόθεση Α.Τ. 39824)

- Εμπλεκόμενες εταιρείες
  1. Daimler
  2. Volvo/Renault
  3. Iveco
  4. DAF
  5. MAN
  6. Scania
- Περίοδος 1997-2011 (γεωγραφική έκταση ΕΟΧ)
  - Καθορισμός τιμών για μεσαίου και μεγάλου βάρους φορτηγά (list prices)
  - Καθορισμός χρονικής περιόδου εισαγωγής τεχνολογιών μείωσης ρύπων
  - Μετακύληση κόστους προσαρμογής σε καταναλωτές

Καρτέλ φορτηγών (Υπόθεση Α.Τ. 39824)

- Αποκάλυψη πληροφοριών από την MAN στα πλαίσια αίτησης ένταξης στο Πρόγραμμα Επιείκειας
- **Τεκμήρια**
  - Περίοδος 1998-2004
    - Συναντήσεις μεταξύ ανώτερων διευθυντών στα πλαίσια εμπορικών εκθέσεων και άλλων εκδηλώσεων
    - Τηλεφωνικές συνδιαλέξεις
  - Περίοδος 2004-2011
    - Οργάνωση καρτέλ από θυγατρικές στη Γερμανία
    - Ανταλλαγή πληροφοριών με Emails και τηλεφωνικές συνδιαλέξεις

Καρτέλ φορτηγών (Υπόθεση Α.Τ. 39824)

	Μείωση λόγω προγράμματος επιείκειας	Μείωση λόγω διευθέτησης	Πρόστιμο
MAN	100%	10%	0
Volvo/Renault	40%	10%	670.448.000
Daimler	30%	10%	1.008.766.000
Iveco	10%	10%	494.606.000
DAF	0%	10%	752.679.000
Scania	0%	0%	880.523.000
Σύνολο			3.807.022.000

ΑΣΚΗΣΗ 7

Μία προμηθεύτρια εταιρεία φωτιστικών για οικιακή χρήση έχει απειλήσει τους λιανεμπόρους της ότι θα τους επιβάλει πρόστιμο και άλλες κυρώσεις εάν πωλήσουν τα φωτιστικά που τους προμηθεύει κάτω από την προτεινόμενη τιμή. Επίσης, επιβάλλει στους λιανέμπορους κατώτατη διαφημιζόμενη τιμή πώλησης για διαδικτυακές πωλήσεις.

Συνιστά η πιο πάνω πρακτική παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

ΑΣΚΗΣΗ 8

Πέντε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των συστημάτων πρόσβασης και συστημάτων συναγερμών συμφώνησαν μεταξύ τους να διαμοιράσουν τους διαγωνισμούς για παροχή συστημάτων πρόσβασης και συναγερμών σε οίκους ευγηρίας. Για το σκοπό αυτό αντάλλαξαν μεταξύ τους λεπτομέρειες των προσφορών τους.

Συνιστά η πιο πάνω πρακτική παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

Ανταλλαγή πληροφοριών

- Αντιανταγωνιστικές επιδράσεις
  - Τεχνητή αύξηση διαφάνειας στην αγορά → διευκόλυνση συντονισμού
    - Δυνατότητα παρακολούθησης συμπεριφοράς ανταγωνιστών
    - Έγκαιρη τιμωρία παρεκκλίσεων
  - Περιορισμός στρατηγικής αβεβαιότητας
  - Αποκλεισμός μη συμμετέχοντων ανταγωνιστών

Ανταλλαγή πληροφοριών

- **Στρατηγικής φύσεως πληροφορίες**

- Επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να γνωρίζουν τη στρατηγική των ανταγωνιστών τους
- Ενδεχόμενο προσαρμογής συμπεριφοράς ανταγωνιστή → περιορισμός ανεξαρτησίας δράσης / κίνητρα ανταγωνισμού
- Παραδείγματα:
  - Τιμές
  - Αυξήσεις / Μειώσεις τιμών
  - Εκπτώσεις / Σχέδια εκπτώσεων
  - Κόστος παραγωγής / διανομής
  - Ύψος πωλήσεων
  - Μερίδια αγοράς
  - Κατάλογοι πελατών
  - Επιχειρηματικά σχέδια / επενδύσεις
  - Είσοδος σε αγορά
  - Όροι συμμετοχής σε διαγωνισμό

Ανταλλαγή πληροφοριών

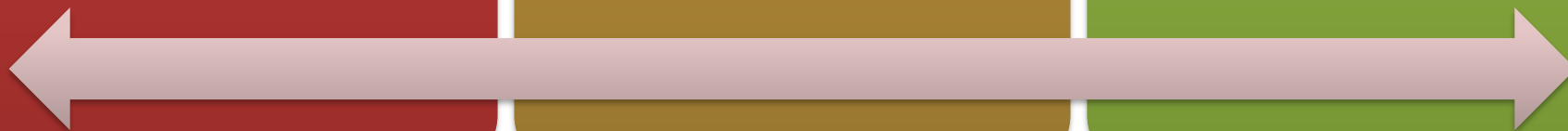
Γνήσια δημόσια
διαθέσιμες
πληροφορίες

Συγκεντρωτικά /
ιστορικά δεδομένα

Εξατομικευμένες
πληροφορίες
στρατηγικής φύσεως

Ανταλλαγή πληροφοριών

- Επάρκει για στοιχειοθέτηση παράβασης:
  - Μια μοναδική συνάντηση μεταξύ ανταγωνιστών με ανταλλαγή πληροφοριών
  - Μονομερής αποκάλυψη πληροφοριών και μη αντίδραση ανταγωνιστών
  - Μονομερής αποκάλυψη πληροφοριών και ανταπόκριση ανταγωνιστών ενισχύει τις υπόνοιες για παράβαση
- **ΜΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΝΑ ΑΠΟΔΕΙΧΘΕΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ**

Ανταλλαγή πληροφοριών

- **Υπόθεση RBS και Barclays**
  - Κοινοποίηση εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών από την RBS προς την Barclays σε σχέση με μελλοντικό ύψος δανειστικών επιτοκίων σε μεγάλες εταιρείες που παρείχαν επαγγελματικές υπηρεσίες (κατά τη διάρκεια εκδηλώσεων κοινωνικού περιεχομένου, εμπορικές εκδηλώσεις, τηλεφωνικές επικοινωνίες)
  - Πρόστιμο σε RBS ύψους £28,59 εκ. → διευθέτηση υπόθεσης
  - Πλήρης απαλλαγή Barclays → συμμετοχή στο Πρόγραμμα Επιείκειας

Ανταλλαγή πληροφοριών

- **Υπόθεση ανεξάρτητων σχολείων**
  - Ανταλλαγή πληροφοριών σε σχέση με μελλοντικά δίδακτρα
  - Δημιουργία αρχείου με όλα τα δίδακτρα και κοινοποίηση σε όλα τα σχολεία
  - Πρόστιμο ύψους £10.000 σε κάθε σχολείο και συνολικό ποσό £3 εκ. σε φιλανθρωπικό ταμείο για εκπαιδευτικούς σκοπούς σε μαθητές που φοίτησαν στα σχολεία κατά την επίμαχη περίοδο

ΑΣΚΗΣΗ 9

Ένας αριθμός πελατών της εταιρείας σας σχεδόν πάντοτε καθυστερεί στην εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων. Το ίδιο συμβαίνει και με άλλες ανταγωνιστικές εταιρείες. Σε μία πρόσφατη συνάντηση των εμπορικών διευθυντών των εν λόγω εταιρειών στα πλαίσια μίας κοινωνικής εκδήλωσης λήφθηκε απόφαση για τη δημιουργία μαύρης λίστας που θα κατονομάζει τους προβληματικούς πελάτες.

Συνιστά η πιο πάνω πρακτική παράβαση του Άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

ΑΣΚΗΣΗ 10

Σε μια τυχαία συνάντηση στα πλαίσια μιας επαγγελματικής δεξίωσης για τα δεκάχρονα μιας εταιρείας που συνεργάζονται, τρεις διευθυντές ανταγωνιστικών εταιρειών διανομής αλκοολούχων ποτών συζητούν και συμφωνούν για την πρόθεση τους να παύσουν να εισάγουν βότκα, ώστε να αυξηθεί η ζήτηση για ουίσκι, από το οποίο έχουν μεγαλύτερο περιθώριο κέρδους. Ταυτόχρονα, συζητούν το ενδεχόμενο αύξησης των τιμών στο ουίσκι.

Ερώτηση: Συνιστά η πιο πάνω πρακτική παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού;

Προϋποθέσεις εξαιρέσεως από απαγορευτικό κανόνα

α) συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου

β) εξασφαλίζει συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει

γ) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών

δ) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς του προϊόντος

Προϋποθέσεις εξαιρέσεως από απαγορευτικό κανόνα

- Βελτιώσεις αποτελεσματικότητας
  - **Αντικειμενικά οικονομικά πλεονεκτήματα** και όχι πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την άσκηση ισχύος στην αγορά (*Συνεκδικασθείσες υποθέσεις 56/66 και 58/66, Consten Grundig*)
  - Οφέλη που συνδέονται **άμεσα και αιτιωδώς** με την περιοριστική σύμβαση
    - Π.χ. μεταφορά τεχνολογίας που επιτρέπει στους δικαιοδόχους να παράγουν νέα βελτιωμένα προϊόντα
    - Π.χ. συμφωνία διανομής που επιτρέπει τη διανομή προϊόντων με χαμηλότερο κόστος ή παροχή προϊόντων υψηλότερης ποιότητας
  - Έμμεσα οφέλη δεν λαμβάνονται υπόψη
    - Π.χ. αύξηση κερδοφορίας των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων που τους επιτρέπει να επενδύσουν περισσότερο σε έρευνα και ανάπτυξη

Προϋποθέσεις εξαίρεσης από απαγορευτικό κανόνα

- Παραδείγματα

- Εξορθολογισμός παραγωγής
- Ανάπτυξη νέων τεχνολογιών ή μεθόδων παραγωγής
- Δημιουργία οικονομιών κλίμακας και φάσματος
- Βελτίωση διανομής
- Βελτίωση της ποιότητας μέσω έρευνας και ανάπτυξης

Δεν απαιτείται να αποδειχθεί ότι οι ωφέλειες αποτελεσματικότητας έχουν ήδη εκδηλωθεί, **αρκεί το γεγονός ότι είναι δυνατή αντικειμενικά η ανάπτυξη των επωφελών συνεπειών της οικονομικής ή και τεχνικής προόδου**

Προϋποθέσεις εξαιρέσης από απαγορευτικό κανόνα

- **Βελτίωση ευημερίας καταναλωτών**
  - Έννοια καταναλωτών
    - Όλοι οι άμεσοι και έμμεσοι χρήστες των προϊόντων που αφορά η συμφωνία
      - Παραγωγοί που χρησιμοποιούν τα προϊόντα ως πρώτη ύλη
      - Χονδρέμποροι
      - Λιανικοί πωλητές
      - Τελικοί καταναλωτές
  - Δίκαιο τίμημα
    - Η αντιανταγωνιστική επίδραση να μην ζημιώνει τους καταναλωτές

Προϋποθέσεις εξαιρέσης από απαγορευτικό κανόνα

■ Κριτήριο αναλογικότητας

- Οι περιορισμοί του ανταγωνισμού πρέπει να είναι **ευλόγως αναγκαίοι (reasonably necessary)** για την επίτευξη της προβαλλόμενης βελτίωσης στην αποτελεσματικότητα
- Τα μέρη θα πρέπει να αποδείξουν
  - Αναγκαιότητα περιοριστικού όρου για επίτευξη βελτιώσεων
  - Μη επιλογή άλλων εφικτών και λιγότερο περιοριστικών όρων
- Αξιολόγηση
  - υφιστάμενος βαθμός ανταγωνισμού στην αγορά → αυστηρότερος ο έλεγχος σε αγορές όπου ο ανταγωνισμός είναι εξασθενημένος
  - βαθμός επηρεασμού της έντασης του ανταγωνισμού από την σύμπραξη → κρίσιμα τα δομικά χαρακτηριστικά αγοράς
  - χρονική διάρκεια περιορισμού → η εξαιρέση θα ισχύει μόνο για τη χρονική περίοδο που είναι αναγκαία

ΑΣΚΗΣΗ 11

Οι παραγωγοί τούβλων της Κύπρου κατέληξαν σε συμφωνία προκειμένου να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο της υπερπροσφοράς και της συρρίκνωσης της ζήτησης λόγω της οικονομικής κρίσης. Αυτό θα επιτευχθεί με τον περιορισμό της παραγωγής κάθε επιχείρησης.

Συνιστά η συμπεριφορά των παραγωγών τούβλων παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

Συμφωνίες ήσσονος σημασίας

- Δεν εφαρμόζεται ο απαγορευτικός κανόνας όταν οι επιπτώσεις μιας σύμπραξης στην αγορά είναι ασήμαντες (**Υπόθεση Volk v. Vervaecke**)
- **Ανακοίνωση (2014/C 291/01)**
  - **Οριζόντιες Συμφωνίες** → το συνολικό μερίδιο αγοράς των εμπλεκομένων **δεν υπερβαίνει το 10%** της σχετικής αγοράς, όταν η συμφωνία έχει συναφθεί μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες είναι ανταγωνιστές
  - **Κάθετες Συμφωνίες** → το μερίδιο αγοράς για κάθε μέρος να **μην υπερβαίνει το 15%** όταν η συμφωνία έχει συναφθεί μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες δεν είναι ανταγωνιστές

Συμφωνίες ή σσονος σημασίας

- Εξαιρούνται οι περιορισμοί σκληρού πυρήνα (hardcore restrictions)
  - καθορισμός τιμών
  - περιορισμός παραγωγής
  - καταμερισμός αγορών
- Συμφωνία ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και **έχουσα αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο** συνιστά, ως εκ της φύσεώς της και ανεξάρτητα από τα συγκεκριμένα αποτελέσματά της, σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού (**Υπόθεση Expedia**)

COMPETITION LAW

Δρ. Παναγιώτης Αγησιλάου

W: www.trojaneconomics.com

E: p.agsilaou@trojaneconomics.com

T: (+357) 22560175

F: (+357) 22560065

